NO BIZANTIEŠU ROKRAKSTIEM

Bizantiešu sapņu un likteņa orākuls

Ko vēsta tavi sapņi un ko liktenis atbild

232 sapņi · 92 jautājumi liktenim · 1030 atbildes

NIKEFORS · ASTRAMPSIHS · PILNS TULKOJUMS

GUDRĪBAS GRĀMATAS

Bizantiešu sapņu un likteņa orākuls

Ko vēsta tavi sapņi un ko liktenis atbild uz tavu jautājumu

Nikefora un Astrampsiha sapņu grāmatas — 232 sapņi un to nozīme grieķu alfabēta secībā — un «Astrampsiha orākuls»: 92 jautājumi par bagātību, mīlestību, varu un nākotni, 1030 atbildes. Pilns tulkojums no grieķu valodas ar vērēm, priekšvārdu, komentāriem un skaidrojumu, kā jautāt orākulam

BlusaBooks · MMXXVI

Tulkojums, vēres, priekšvārds un komentāri © 2026 SIA "Blusa Entertainment".

Avoti: «Nikefora sapņu grāmata» un «Astrampsiha sapņu grāmata» pēc N. Rigault izdevuma (Parīze, 1603), Nikefora teksts salīdzināts ar rokrakstu BnF Grec 2494 (15. gs.); «Astrampsiha orākuls» (Sortes Astrampsychi) pēc R. Hercher izdevuma (Berlīne, 1863); teksti — publiskais domēns. Rokrakstu un iespiedumu attēli grāmatā nav ievietoti. Grāmata ir vēsturisks avots: zīlēšana, sapņu tulkojumi un veselības apgalvojumi atspoguļo bizantiešu priekšstatus, nevis padomu vai solījumu.

BLUSABOOKS · MMXXVI

SATURS

Priekšvārds 5

Nikefora sapņu grāmata 7

Α — alfa 7 Β — beta 8 Γ — gamma 8 Δ — delta 8 Ε — epsilon 9

Ζ — dzeta 9 Η — eta 9 Θ — teta 9 Ι — jota 10 Κ — kapa 10

Λ — lambda 11 Μ — mī 11 Ν — nī 11 Ξ — ksī 11 Ο — omikron 12

Π — pī 12 Ρ — rō 13 Σ — sigma 13 Τ — tau 13 Υ — ipsilon 14

Φ — fī 14 Χ — hī 14 Ψ — psī 14 Ω — omega 14

Astrampsiha sapņu grāmata 15

Α — alfa 15 Β — beta 16 Γ — gamma 16 Δ — delta 16 Ε — epsilon 16

Ζ — dzeta 17 Η — eta 17 Θ — teta 17 Ι — jota 17 Κ — kapa 17

Λ — lambda 18 Μ — mī 18 Ν — nī 18 Ξ — ksī 19 Ο — omikron 19

Π — pī 19 Σ — sigma 20 Τ — tau 20 Υ — ipsilon 20 Φ — fī 21

Χ — hī 21 Ω — omega 21

Astrampsiha orākuls 22

- Kā jautāt orākulam 22
- Astrampsiha vēstule ķēniņam Ptolemajam 22
- Jautājumi 26
- Atbilžu dekādes 30

Komentāri 75

PRIEKŠVĀRDS

Bizantijā sapni neuzskatīja par nejaušu ainu. To uzskatīja par vēsti — par zīmi, kas jāprot izlasīt, lai zinātu, kas gaida rīt: peļņa vai zaudējums, gods vai kauns, mīlestība vai šķiršanās, uzvara pār ienaidnieku vai viņa uzbrukums. Kas prata sapņus lasīt, tas zināja vairāk par citiem. Šajā grāmatā ir trīs senas bizantiešu «atslēgas» uz nākotni — divas sapņu grāmatas un viens likteņa orākuls.

Nikefora sapņu grāmata. Pirmā daļa ir neliela sapņu grāmata pantos, ko rokraksti piedēvē Konstantinopoles patriarham Nikeforam. Ar šo vārdu tradīcija parasti saprot Nikeforu I (patriarhs 806–815), svētbilžu aizstāvi un vēsturnieku, taču autorība nav droši pierādīta. Grāmata sākas ar īsu pamācību, kā sagatavoties patiesam sapnim, un tad seko vairāk nekā simts trīsdesmit sapņu, katrs vienā jambiskā rindā: aina un tās nozīme. Panti sakārtoti grieķu alfabēta secībā, tāpēc to var lietot kā kabatas vārdnīcu — atrodi sapņa tēlu un uzzini zīmi.

Astrampsiha sapņu grāmata. Otrā daļa ir līdzīga, vēl īsāka sapņu grāmata — 101 pants, arī alfabēta kārtībā. Tā nes Astrampsiha vārdu. Senie grieķi tā sauca persiešu magu, bet bizantiešu enciklopēdija Svida viņam piedēvē «Sapņu tulkošanu». Abas grāmatas ir radniecīgas: vairāki panti tajās sakrīt gandrīz vārds vārdā. Abās nozīme bieži ir pretēja ainai (kas sapnī raud, tas priecāsies) vai izriet no grieķu vārdu skanējuma. Šīs vārdu spēles latviski nav atdarināmas, tāpēc tās skaidrotas vērēs.

Astrampsiha orākuls. Trešā daļa ir vecākais un, iespējams, pats aizraujošākais teksts — orākulu grāmata, kas atbild uz konkrētiem jautājumiem. Tā sākas ar vēstuli ķēniņam Ptolemajam: Astrampsihs sola, ka ar šo Pitagora metodi pats Aleksandrs Lielais esot valdījis pār pasauli. Grāmatā ir 92 jautājumi — par mantojumu un peļņu, amatu un godu, laulību un mīļāko, ceļojumu, slimību,

NIKEFORA SAPŅU GRĀMATA

Nikefora, Konstantinopoles patriarha[1]*, sapņu skaidrojums alfabēta secībā, jambiskos pantos.*

Pirms visa valdi pār kaislībām un vēderu, lej asaras no acīm, sūti lūgšanas no visas sirds un pacel rokas pret Dievu un Kungu, kad tu kā mirstīgais gribi noliekties miegā.

Tā tu skaidri un drīz ieraudzīsi sapņu ēnainās ainas.

Pārpildīts vēders rāda melīgus sapņus.

Tāpat daudz dzeršanas, pārsātināšanās ar neatšķaidītu vīnu[2], rūpju tumsa un prāta migla.

A — alfa

Ērgli redzot, zini: tas ir Dieva vēstnesis[3].

Sapnis par gaili ir patiess.

Ēst karstu, vēl garaiņojošu maizi — tas vēsta slimību[4].

Kas tur rokā bumbieri, tas netrāpa savās cerībās.

Kustēties gausi — tas ceļus padara nelaimīgus.

Kas sarunājas ar valdnieku, tas paliek tukšām rokām.

Savijies apskāvienā ar vīru, kas tevi mīl, zini: laiks ir labvēlīgs.

Redzēt ogles — tas vēsta naidnieka nodarītu postu.

1 Grāmatu tradīcija piedēvē Nikeforam I, Konstantinopoles patriarham (806–815); autorība nav droši pierādīta.
2 Grieķi un bizantieši vīnu parasti dzēra, atšķaidītu ar ūdeni; tīrs vīns skaitījās nesavaldības pazīme.
3 Grieķu ἄγγελος nozīmē gan «vēstnesis», gan «eņģelis».
4 Viduslaiku priekšstats; nav ārstēšanas ieteikums.

Nocirsti koki nozīmē vīru krišanu.

Turēt zobenu — tas nāk par labu visiem.

Λ — lambda

Atvērusies bedre rāda pļāpu tukšās runas.

Redzot baltu miesu, zini: tas ir labvēlīgi.

Redzēt lauvu — tas rāda naidnieku pulkus.

Balti mati rāda veiksmīgus darbus.

M — mī

Pele, kas parādās, atklāj raksturu.

Savijies apskāvienā ar māti, zini: sapnī tas ir pats labākais[1].

Zobens rokā attēlo kauju[2].

Pērles rāda asaru straumi.

Melna seja nes ilgas bēdas.

Ja parādās melns cilvēks, tas ir slimības vēstnesis.

Turot ābolus[3], zini: tu būsi kopā ar mīlestību.

N — nī

Redzot mirušos, tu redzēsi savas lietas apmirstam.

Ξ — ksī

Ja parādās izkaltuši koki, pūles būs veltas.

Ja parādās izkaltuši ozoli, tas ir labi.

---

1 Arī Artemidors (2. gs.) savā sapņu grāmatā šādu sapni daudzos gadījumos skaidro kā labu zīmi.
2 Vārdu spēle: μάχαιρα — «zobens, duncis», μάχη — «kauja».
3 Ābols grieķiem kopš senatnes bija mīlestības dāvana un aicinājums.

Peldēt jūrā — tas vēsta mežonīgas bēdas.

Peldēt jūrā dienā — tas ir labs sapnis.

Ξ — ksī

Ja parādās kalti koki, darbi būs veltīgi.

O — omikron

Pērles vēsta asaru straumi.

Vīns, izliets no traukiem, aptur bēdas.

Sabojājies vīns atklās daudz bēdu.

Vīnu iebaudījis, gaidi bargas kaujas.

Stopu[1] tīrīt — tas vēsta atbrīvošanos no rūpēm.

Kalnā rāpties — tas vēsta lietu smagumu.

Eļļu redzot, tu izbēgsi visam ļaunumam.

Čūskas mīt — tas atņem ienaidniekiem dzeloņus.

Π — pī

Bet visas miesīgās savienošanās nes ilgas pūles.

Važas turot, gaidi, ka nāks briesmas.

Bet baložus redzēt — tas sagādā zaudējumus.

Uz klints apsēdies, turi labas cerības.

Dzidrs avots kliedē prāta bēdas.

Kājas mazgāt — tas vēsta atbrīvošanos no rūpēm.

Ja kājas ir platas — tas nozīmē bēdas.

Ja kājas nocirstas, nesāc nekādu ceļu.

---

1 Stopa — koka vai akmens trauks graudu grūšanai ar piestu. Rigault grieķu ὄλμος tulko kā «stumbrs» (ķermeņa).

79. Vai saņemšu naudu?

80. Vai tas, kas svešumā, ir dzīvs?

81. Vai gūšu peļņu no šīs lietas?

82. Vai manu mantu konfiscēs[1]?

83. Vai atradīšu, kam pārdot?

84. Vai varēšu nopirkt, ko esmu iecerējis?

85. Vai kļūšu par biopragu[2]?

86. Vai mani izraidīs trimdā?

87. Vai būšu sūtnis Dieva lietās?

88. Vai kļūšu par pilsētas padomnieku[3]?

89. Vai mana bēgšana paliks nepamanīta?

90. Vai tikšu vaļā no sievas?

91. Vai esmu noindēts[4]?

92. Vai saņemšu legātu[5]?

93. Vai pabeigšu, ko esmu iesācis?

94. Vai redzēšu dzimteni?

95. Vai kļūšu par dekaprotu[6]?

96. Vai tikšu vaļā no sava zemes gabala[7]?

97. Vai sieva paliks pie manis?

---

1 Grieķu «prosgraphesthai» — «pierakstīt» mantu valsts kases sarakstos, t. i., to konfiscēt.
2 Bioprags (gr. biopragos) — rets vārds, kura precīzā nozīme nav zināma (veidots no «dzīve, iztika» un «darīt»): kāds mantas vai iztikas pārziņas amats vai kārta.
3 Pilsētas padomnieks (gr. buleutēs) — vēlās Romas laikā mantots un apgrūtinošs amats: padomnieki ar savu mantu atbildēja par nodokļiem.
4 Grieķu darbības vārds nozīmē gan noindēt, gan apburt ar burvju zālēm.
5 Legāts (lat. legatum) — testamentā novēlēta manta vai summa, ko atstāj kādam papildus mantiniekiem.
6 Dekaprots — viens no «desmit pirmajiem» pilsētas vīriem, kas ar savu mantu atbildēja par nodokļu iekasēšanu; gods un smags slogs reizē.
7 Grieķu «klēros» — ar lozi piešķirta zemes daļa, kurai līdzi nāca nodokļi un pienākumi; vēlāk šo vārdu saprata arī kā garīdznieku kārtu.

4. Tavs mūža gals nebūs labs: tev lemts ubagot.

5. Bēgli tu tagad neatradīsi, bet pēc laika gan.

6. Tu ieņemsi amatu, iegūsi labu slavu un tiksi godāts.

7. No mātes tu mantosi pusi.

8. No tēva tu nemantosi, jo nomirsi pirms viņa.

9. Tagad tevi neatbrīvos, bet pēc laika gan.

10. Tevi apvainos vēlāk, bet ne tagad.

22. dekāde

1. Algu tu saņemsi.

2. Noguldījumu tu neatgūsi.

3. Savu mīļāko tu nevarēsi precēt.

4. Iemaksā tiesas ķīlu — tu uzvarēsi.

5. Tev būs laba cerība uz uzticību.

6. Pārsūdzībā tu panāksi savu.

7. Tevi iecels par garīdznieku, bet ne drīz.

8. Tu būsi stratēgs, tev veiksies, un tevi slavēs.

9. Tu redzēsi divas nāves, kas tev neko nedos.

10. Pagaidām tu neuzvarēsi. Nebēdā.

23. dekāde

1. Sofists tu nevarēsi būt.

2. Pazudušo tu tagad neatradīsi.

3. Tagad tu būsi agoranoms.

4. No drauga tu nemantosi. Neceri.

5. Tavs mūža gals būs labs.

6. Bēgli tu neatradīsi, jo viņš ir aizbraucis pa jūru.

7. Tev ir valdnieka dzimšanas zvaigzne.